

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPŁ. 2015 -11- 12

ZAL. .... NR .....

RPW/71137/2015 P
Data:2015-11-12

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 10 listopada 2015 r.

DZSE-WSPE.4035.226.2015.KT

Pan Ryszard Czerniawski
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Ministrze

odpowiadając na pismo nr KMP.022.1.2015 z 28 sierpnia 2015 r., zawierające uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach, bardzo dziękuję za zgłoszone propozycje.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że uwaga dotycząca zakresu informacji zbieranych w ramach monitorowania losów byłych wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii oraz wykorzystywania pozyskanych informacji do oceny skuteczności podejmowanych przez ośrodek działań została uwzględniona. W rozporządzeniu zrezygnowano z regulacji przewidującej obowiązek prowadzenia przez ww. ośrodki monitorowania losów byłych wychowanków.

Częściowo uwzględniona została propozycja wskazania, że w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych powinny znajdować się odrębne pokoje odwiedzin, które zapewniałyby prywatność podczas spotkania z rodziną i osobami bliskimi. W odniesieniu do młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i specjalnych ośrodków wychowawczych, w rozporządzeniu wprowadzono obowiązek zapewnienia przez te ośrodki odpowiednich warunków umożliwiających wychowankom kontakt z rodzicami, z poszanowaniem ich prywatności. Ponadto, należy wskazać na przepisy § 2 pkt 2 rozporządzenia, zgodnie z którymi każda placówka w swoich działaniach wychowawczych, edukacyjnych i opiekuńczych obowiązana jest zawsze kierować się zasadą poszanowania prywatności wychowanka.

Jednocześnie wyjaśniam, że intencją przepisu nie było umożliwienie przebywania w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych nieletnim matkom wraz z dziećmi, lecz umożliwienie nieletniej matce, w miarę możliwości, udziału w sprawowaniu opieki nad dzieckiem. Małoletnie dziecko nie może pozostawać

pod wyłączną pieczę rodzica, któremu – z uwagi na wiek – nie przysługuje władza rodzicielska. Pełnoletnim jest bowiem, zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ten kto ukończył lat 18, a także małoletni, który przez zawarcie małżeństwa uzyskuje pełnoletność. Władza rodzicielska przysługuje wyłącznie osobie pełnoletniej posiadającej pełną zdolność do czynności prawnej. W przypadku gdy oboje rodzice są niepełnoletni, zgodnie z art. 94 § 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, dla dziecka musi być ustanowiony opiekun prawny, który będzie jego przedstawicielem ustawowym. Jednocześnie konieczne jest ustanowienie dla dziecka rodziny zastępczej, która zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 332, z późn. zm.) sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. W praktyce oznacza to, że dziecko powinno trafić obligatoryjnie do rodziny zastępczej spełniającej wymagania powyższej ustawy, która będzie wykonywała nad dzieckiem bezpośrednią pieczę. Pozostawienie dziecka z jego nieletnią matką w młodzieżowym ośrodku wychowawczym byłoby sprzeczne z zasadami powyższej regulacji. Możliwa jest również sytuacja, w której ojciec dziecka jest osobą pełnoletnią i przysługuje mu władza rodzicielska, o czym stanowi art. 94 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Wówczas ojciec dziecka będzie mógł wykonywać opiekę i pieczę nad dzieckiem samodzielnie lub z udziałem małoletniej matki.

W związku z powyższym, uwzględniając jednocześnie uwagi Ministra Sprawiedliwości oraz Ministra Pracy i Polityki Społecznej zgłoszone do § 15 projektowanego rozporządzenia, zmodyfikowano powyższy przepis poprzez wskazanie, że *młodzieżowy ośrodek wychowawczy wspiera nieletnią matkę w uczestniczeniu w bieżącej pieczy nad dzieckiem i w jego wychowaniu, chyba że sąd opiekuńczy postanowi inaczej, zgodnie z art. 96 § 2 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 583, z późn. zm.)*.

Odnosząc się natomiast do propozycji zobowiązania młodzieżowego ośrodka wychowawczego do dostarczenia nieletniej matce pomocy prawnej w zakresie uregulowania sytuacji urodzonego dziecka, w porozumieniu z nieletnią i jej rodzicami, którym przysługuje władza rodzicielska nad nieletnią i jej dzieckiem, uprzejmie informuję, że uwaga nie została uwzględniona. Sytuację dziecka urodzonego przez nieletnią matkę regulują przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto, zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wsparcie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych obowiązanym jest zapewnić wójt. Wsparcie to może być prowadzone w formie pracy z rodziną lub pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Zgodnie z art. 10 ust. 3 pkt 4 ww. ustawy, w ramach wsparcia w formie pracy z rodziną jest udzielana m. in. pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

Propozycja wprowadzenia regulacji wskazującej na konieczność poddania wychowanków, w chwili przyjęcia do młodzieżowego ośrodka wychowawczego

i młodzieżowego ośrodka socjoterapii, wstępnemu badaniu wykonanemu przez pielęgniarkę lub lekarza, a także na konieczność poddania wychowanka w dalszej kolejności okresowym badaniom profilaktycznym nie została uwzględniona. Wychowankowie ww. ośrodków korzystają z podstawowej opieki zdrowotnej na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy. Z uwagi na przepis art. 67 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty¹, w którym wskazano, iż do realizacji zadań statutowych szkoła publiczna powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej, zrezygnowano z określania w rozporządzeniu obowiązku posiadania przez placówki gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W skład placówek (młodzieżowego ośrodka wychowawczego, młodzieżowego ośrodka socjoterapii i specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego) wchodzi szkoła, która zgodnie z ww. art. 67 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty powinna zapewnić uczniom możliwość korzystania z takiego gabinetu.

Natomiast kwestie dostosowania budynków, w tym budynków użyteczności publicznej, do potrzeb osób niepełnosprawnych regulują przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.). Uregulowanie w przepisach rozporządzenia zakresu, w jakim infrastruktura w młodzieżowym ośrodku wychowawczym powinna być dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych stanowiłoby wykroczenie poza upoważnienie ustawowe zawarte w art. 71 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie oświaty, a także stanowiłoby powtórzenie już obowiązujących regulacji w tym zakresie, co jest niedopuszczalne z punktu widzenia zasad techniki prawodawczej. Zatem, uwaga dotycząca wprowadzenia regulacji wskazującej na potrzebę dostosowania pomieszczeń młodzieżowego ośrodka wychowawczego do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez wskazanie, jaki zakres infrastruktury winno się dostosować, aby zapewnić realizację praw osób niepełnosprawnych, nie została uwzględniona.

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Tadeusz Sławecki
Sekretarz Stanu

Z wyrazami szacunku

---

¹ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U z 2004 r., Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

**MINISTERSTWO
EDUKACJI NARODOWEJ**
00-918 Warszawa, al. J. Ch. Szucha 25
tel. 22 34-74-100

PRIORYTET

Umowa z PGP SA nr PGP0515078A01
korespondencję doręcza:
Polska Grupa Poczтовая S.A.
www.pgpsa.pl

**BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH**

WPL.

2015 -11- 12

ZAL. .... NR .....

DZSE-WSPE.4035.226.2015.KT
00 PRIORYTET

124003 2015-11-10

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Warszawa Aleja Solidarności 77
00-090 Warszawa

2015-11-10 104296